

लोकसभा निवडणुका मार्च ते मे या काळात होणार आहेत. विरोधी पक्ष आणि सत्ताधारी भाजपनं कोणत्याही परिस्थितीत निवडणुका जिंकण्याचा चंग बांधला आहे. उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र, बिहार, तमिळनाडू आणि पश्चिम बंगाल या पाच राज्यांत सुमारे अडीचशे जागा असल्यानं याच राज्यांत मोठ्या उलथापालखी घडवून आणण्याचा भाजपचा प्रयत्न आहे, तर भाजपला शह देताना देशभर एकास एक लढत करण्याचं नियोजन विरोधी पक्ष करीत आहेत. विरोधी पक्षातील काहीना फोडण्याचा तसंच राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीतील जुन्या मित्रांना पुन्हा आपलंसं करण्यावर भाजपनं भर दिला आहे. त्याचबरोबर भाजपच्या मदतीला आता राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाही मैदानात उतरला आहे. राजकारणाशी काहीही संबंध नसल्याचं सांगणाऱ्या संघानं आता प्रांतवार नियोजन सुरु केलं आहे. महिला आरक्षण, जी-२०ची फलश्रुती भाजपच्या फायद्याचं टरणार आहे.

देशात १८च्या लोकसभा
निवडणुकीसाठी पहिल्या
टप्प्यातील मतदानाची प्रक्रिया
मार्चमध्येच सुरु होईल असा
अंदाज आहे. असं असलं, तरी
राजकीय पक्षांनी फार अगोदरच
२०२४ च्या निवडणुकीची
तयारी सुरु केली आहे.
त्यावृष्टीनं प्रमुख राजकीय

पक्षांनी संघटनात्मक बदल केले आहेत. भारतीय जनता पक्षानं राज्याचे प्रभारी बदलले आहेत. कांग्रेसनं कर्णाटक जिंकल्यानंतर सर्वपक्षांना बरोबर घेताना काही तडजोडी करायला सुरुवात केली आहे. राजस्थान कांग्रेसमधील गटबाजी गेली अडीच वर्षे गाजत होती. तिथल्या वादावर कांग्रेसनं तोडगा काढला आहे. कांग्रेस नेते राहुल गांधी यांची ह्याभारत जोडोळ यात्रा २०२४ समोर ठेवून तयार करण्यात आली होती. आता त्यांची दुसरी ह्याभारत जोडोळ यात्रा सुरु होणार आहे. संयुक्त जनता दलचे नेते नितीश कुमार गेल्या वर्षपासून सर्व मोदीविरोधी आणि भाजपविरोधी राजकीय पक्षांना एका व्यासपाठावर आणायाचा प्रयत्न करत आहेत. पाटणा, बंगळूर, मुंबई आदी ठिकाणी विरोधकांच्या बैठका झाल्या. कांग्रेस आणि डाव्यांवर एरव्ही तुटून पडणाऱ्या आणि एकला चलौ रेची भूमिका घेणाऱ्या ममता बंंजी विरोधकांच्या बैठकीला हजर राहिल्या. एवढेच नाही, तर त्यांच्या फॉर्म्युला ह्यांडियाल आघाडीनं स्वीकारला आहे. आतापर्यंत एकमेकांवर तुटून पडणारे नेते आता भाजप

पडणार नाता जाता माजप सरकारविरोधात एकत्र आले आहेत. त्यामुळं भाजपन नाही म्हटलं, तरी धास्ती घेतली. राष्ट्रवादी कॅग्रेसचे अध्यक्ष शरद पवार यांना महाराष्ट्राबाहेर पडून विरोधकांची मोट बांधता येऊ नये, म्हणून त्यांच्या राष्ट्रवादी कॅग्रेसला भाजपनं पद्धतशीर खिंडार पाडलं. त्याचं कारण असं, की महाविकास आघाडी एकत्र लढली, तर भाजपला सात-आठच्या वर जागा मिळणार नाहीत, असे विविध पाण्यांचे ॲंदाज होते. पवार हेच महाआघाडीचे नेते होते. त्यांच्या पक्षात फूट पाडली आणि त्यांच्याबोरबर आमदार राहिले नाही, तरी पवार यांनी ज्या पद्धतीनं महाराष्ट्र पिंजून काढायला सुरुवात केली आहे, ते पाहिलं, तर भाजपचं ४५ जागा जिंकण्याचं स्वप्न पूर्ण होईल, असं वातत नाही. माजी मुख्यमंत्री उद्घव ठाकरे हे ही राज्याच्या दौऱ्यावर बाहेर पडले आहेत. पवार-ठाकरे यांच्या दौऱ्यांना मिळणारा प्रतिसाद पाहता त्यांना सहानुभूती मिळण्याची शक्यता आहे. भाजपचे नेते प्रचारसभांना होणारी गदी मतदानाला येणार नाही, असं कितीही सांगत असले, तरी त्यांनी काही प्रमाणात धसका घेतला आहे, एवढं नक्की. कामानं, प्रश्न सोडवून सत्तेत येण्याचा भाजपचा विश्वास डळमळीत झाल्यामुळं महाराष्ट्राच्या पाठोपाठ आता बिहारमधला संयुक्त जनता दल आणि राष्ट्रीय जनता दल साम, दाम, दंड, भेद या नीतीचा अवलंब करून फोडण्याचं घाटत आहे. राष्ट्रीय जनता दलाच्या नेत्यांमार्ग रेल्वे भरती घोटाळ्याचं शुक्लकाष आधीच लावून झालं आहे. मागच्या विधानसभा अनक म्हावालवाता याव प्रकार यावे आहेत. राहुल यांची प्रतिमा पप्पु अशी करण्यात आली होती. राहुल यांनी प्रयत्नपूर्वक प्रतिमा सुधारली असली, तरी पक्षाचं संघटनच शिळ्क नाही. भाजपचा तुलनेत संघटना, पैसे, संसाधनं अशा सर्वच बाबतीत विरोधक कमी पडणार आहेत मेदी यांच्यासारखा चतुरस्र आणि लाखोंच्या सभा गजवणारा, देशभर लोकप्रिय असलेले नेता विरोधी पक्षांकडं नाही. हीं वस्तुस्थिती असली, तरी गुरुने गार प्रवृतीच्या खासदाराला पाठिशी घालणं, लोकशाहीतील संज्ञान हरताळ फासणं, संविधानिक मूल्यांना तिलांजली देण्यासारखे प्रकार भाजपनं सुरु ठेवले आहेत न्यायव्यवस्थेत हस्तक्षेपाचा प्रयत्न अयशस्वी झाला. कुस्तीपटूच्या लैंगिक शोषणाचं प्रकरण असो, की मणिपूरमध्ये पाच महिन्यांदून अधिक काळ चालले ल हिंसाचार; पंतप्रधान मोदी यांना त्याबाबत अवाक्षरही काढायल वेळ मिळाला नाही. विश्वगुरु होण्याच्या नादात देशातील गंभीर मुद्दे ते लक्षात घेत नाहीत, की त्याकडं जाणीवपूर्वक दुर्लक्षण करतात, हा संशोधनाचा भाग आहे. विरोधकांच्या ऐक्याला केंद्रदेशेखर राव, जगनमोहन रेड्डी, मायावती, नवीन पटनायक हे बाधा आणीत आहेत. मायावती यांनी उत्तर प्रदेशात सवती चूल्यांडली आहे. डावे हाईडिंडियाहाल आघाडीत एकत्र आले असले, तरी त्यांचा सध्याचा पवित्र पाहता ते इंडिया आघाडीत एकत्र नांदणार नाहीत, हेच स्पष्ट आहे. पश्चिम बंगालच्या मुख्यमंत्री ममता बॅनर्जी यांनी डाव्यांशी युती करणार नाही, हेच जाहीर केलं आहे. कॅग्रेसनं डावे किंवा तृणमूल यापैकी एक पर्याय

निवडा, असं त्यांनी काँग्रेसला सांगितलं आहे. डाव्यांची घटटी ताकद पाहता आणि डाव्यांचा केरळमधाल प्रतिस्पृष्ठी काँग्रेस आहे हे पाहता काँग्रेसलाही डाव्यांपेक्षा तुणमूल काँग्रेससी करणं जास्त सोईचं असेल.

अल्पसंख्याक आघाडीची महत्त्वपूर्ण बैठक झाली. दारुल उलूम हे देवबंदमधील इस्लामिक शिक्षणाचं प्रमुख केंद्र आहे. देवबंदमध्ये सुमारे १५० मुस्लिम विचारवंत आणि मोदी यांचा प्रभाव असलेल्या लोकांना ह्यामोदी मित्र नावाचं प्रमाणपत्र देण्यात आलं. देवबंद विधानसभा सहारनपूर लोकसभा मतदारसंघात येते. गेल्या निवडणुकीत सहारनपूर लोकसभा मतदारसंघत भाजपचा चंदीगढमधील १, लडाखमधील १, जागा, लोकसभेच्या १६१ जागा आहेत. ३८ जागा अशा राज्यांत आहे, तिथं प्रादेशिक पक्ष मजबूत असले, तरीवा या जागांवर भाजप आणिं काँग्रेसमध्ये थेट लढत आहे. यामध्ये पंजाबमधील १३ पैकी ४, उत्तर प्रदेशातील ८० पैकी ५, बिहारमधील ४० पैकी ४, तेलंगणातील १७ पैकी ६ आणि आंध्र प्रदेश, केरळमधील ५-५ यांचा समावेश आहे.

जुन्या मित्रपक्षांना सोबत घेऊन विरोधकांचा हल्ला परतवून लावण्याची प्रतियोजना भाजाई धुरिणीं आखल्याचं समजते आत्तापर्यंतच्या निवडणुका जास्तीला आपण पाहिल्या तर ज्याप्रमाण उत्तर आणि पश्चिम भारतानं मोर्दाव यांना डोक्यावर घेतलं. त्यामानानं दक्षिणेत मात्र भाजपला आत्तापर्यंत हवं तसं यश मिळालं नाही, हे मान्यच करावले लागेल. सर्व राजकीय पक्षांनं लोकसभा निवडणुकीसाठी

टाकला जाणार आहे. पुढील वर्षी जानेवारीत अयोध्येतील श्री रामजन्मभूमीवर उभारल्या जाणाऱ्या मंदिरात राम लळाच्या मूर्तीची प्राणप्रतिष्ठा होत आहे. संपूर्ण देशाला राममय करण्याची राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाची योजना आहे. राम मंदिराचं स्वप्न साकार झाल्यामुळे निर्माण झालेल्या भावनांच्या लाटे ची संपूर्ण देशात स्पंदनं निर्माण व्हावीत, असा संघाचा हेतू आहे. यातून सांस्कृतिक राष्ट्रवाद आणि हिंदुत्वाची धार धारदार करून पुढील वर्षी होणाऱ्या लोकसभा निवडणुकीसाठी भाजपच्या बाजून पाषक वातावरण निर्माण करण्याचा मानस आहे. पुण्यात आणि अवध (उत्तर प्रदेश)मध्ये संघांची गोपनीय बैठक झाली. भारतीय जनता पक्ष कमकुवत लोकसभा मतदारसंघात आपलं अस्तित्व मजबूत करण्यासाठी मोठी मोहीम सुरु करत आहे. त्यासाठी अशा सर्व क्षेत्रात येणाऱ्या विधानसभेच्या जागा आणि त्यांचे कार्यकर्ते सक्रिय केले जातील. एक हजार विधानसभा जागांवर प्रचार केला जाणार आहे. राज्यांतील सर्व बडे नेते, मंत्री आणि राष्ट्रीय स्तरावरील नेत्यांना जबाबदारी दिली जाणार आहे. निवडणुकीपूर्वी या भागात कार्यकर्त्यांच्या अनेक बैठका आयोजित केल्या जाणार आहेत. राज्य युनिटला त्यांच्या कार्यकर्त्यांना सक्रिय करण्यास सांगितलं आहे. कमकुवत जागांवर कार्यकर्त्यांना सक्रिय केलं जाईल तर ज्या राज्यांमध्ये भाजपचं सरकार आहे, तिथं राज्य सरकाराचं यश सांगितलं जाईल. पक्षाचे स्टार प्रचारक, बडे नेते आणि संघटनेचे पदाधिकारी मिळून कमकुवत जागा बळकट करण्याची योजना पूर्ण करतील.

वारं धा पक्षा च्या
एकजुटीनंतर आता त्यांच्यासमोर
सर्वात मोठी समस्या आहे, ती
जागावाटपाची. महायुतीतील
प्रत्येक पक्ष अतिशयोक्त जागांची
मागणी करत आहे. ह्याआपल्ह
आणि तृणमूळ काँग्रेससारखे
पक्ष त्याची सत्ता असलेल्या
राज्यांमध्ये जागा वाटपात
मक्तेदारी मिळवू इच्छित आहेत.
काँग्रेससारित कर्नाटक,
राजस्थान आणि छत्तीसगढमध्ये
विरोधी आघाडीतील घटक
पक्ष काँग्रेसला समान स्वातंत्र्य
देण्याच्या बाजून आहेत.
ह्याइंडियाह्ल आघाडीचं नेतृत्व
करण्याचा काँग्रेसचा मानस आहे.
अशा स्थितीत जागावाटपावर
सहज तोडगा निघण्याची
शक्यता नाही. त्यामुळ या
वर्षी होणाऱ्या पाच राज्यांच्या
विधानसभा निवडणुकानंतरच
जागावाटपाची चर्चा पुढे
जावी, अशी काँग्रेसची इच्छा
आहे. कर्नाटकात काँग्रेसच्या
विजयानंतरच देशात विरोधी
एकजुटीची चर्चा पुढं सरकली.

आण सयुक्त जनता दलाला
उचलावी लागेल. उत्तर प्रदेशात
भाजपच्या विरोधात काँग्रेस,
समाजवादी पक्ष आणि बहुजन
समाज पक्ष असे तीन प्रमुख
विरोधी पक्ष आहेत. सध्या फक्त
समाजवादी पक्ष आणि काँग्रेस
विरोधी ऐक्यात एकत्र आहेत;
पण काँग्रेस मायावर्तीसोबत
युती करण्याच्या बाजून आहे.
काँग्रेस नेत्या प्रियांका गांधी
यांनी मायावती यांच्याशी
संपर्क कायम ठेवला आहे.
मायावतीही आघाडीसोबत
आल्या, तर समाजवादी पक्षाचे
नेते अखिलेश यादव यांची
प्रतिक्रिया काय असेल, हे पाहावं
लागेल. हे तिघं एकत्र आले, तर
जागावाटपावरून भांडण होईल.

काँग्रेससह २८ विरोधी
पक्षांची युती असले ली
ह्याइंडियाह्लभारत मोदी सरकारला
सत्तेतून हटवण्यासाठी सवतोपरी
प्रयत्न करत आहे; परंतु काही
संस्थांचे मतदानपूर्व सर्वेक्षण
हाती आलं. त्यात ह्याइंडियाह्ल
आघाडीत काँग्रेसला फारच कमी

ਲੋਕਸਮੇਸ਼ਾਵੀ ਸੋਚਿਕਾਂਧਪਾਂ

राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीतील प्रवेश रह झाला. अजित पवार यांचा राष्ट्रवादी कॅग्रेस, एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेला राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीत आणलं आहे. धर्मनिरपेक्ष जनता दल राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीत प्रवेश केला आहे. त्यामुळं कर्नाटकात भाजप आणि धर्मनिरपेक्ष जनता दल मिळून कांग्रेसपुढं तगडं आव्हान उभं करू शकतील. दुसरीकडं कांग्रेसनं धर्मनिरपेक्ष जनता दलाच्या आणि भाजपच्या काही नेत्यांना प्रवेश देऊन आव्हान स्वीकारल्याचं दाखवलं आहे. भाजप आणि धर्मनिरपेक्ष जनता दलाची मताची टक्केवारी ३२ पर्यंत जाऊ शकते. आगामी लोकसभा निवडणूक राहुल गांधी विरुद्ध नरेंद्र मोदी अशी व्हावी, अशी भारतीय जनता पक्षाच्या नेत्यांची इच्छा आहे; परंतु विरोधक तसं होऊ देणार नाहीत. मुस्लिम तुष्टीकरणसाठी राहुल हिंदू धर्माचा अपमान करत आहेत, असा आरोप भाजप करीत आहे. त्याच वेळी केंद्रीय मंत्रिमंडळात एकही मुस्लिम चेहरा नाही. सुमारे वीस कोटी मुस्लिमांना लोकसभेत उमेदवारी दिली नाही, तरी आपल्याला काही फरक पडत नाही, आपण निवडून येतो, अशी भाजपची मानसिकता झाली होती; परंतु नयना शर्मी प्रकरणामुळं आता भाजपला मुस्लिमांची दखल घ्यावी लागली आहे. पसंमदा मुस्लिमांना जवळ करण्याचा आदेश दस्तुरखुद पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनीच भाजपच्या कार्यकर्त्त्यांना दिला आहे. देशातील सर्वांत मोठं राज्य उत्तर प्रदेशमध्ये मुस्लिम मतं मिळविण्यासाठी भाजपनं एक नवीन डाव खेळला आहे. भाजप अल्पसंख्याक आघाडी राज्यातील ६५ लोकसभा मतदारसंघात ३.२५ लाख मोदी मित्र बनवण्याच्या योजनेवर काम करत आहे. या सर्व लोकसभा जागांवर मुस्लिम मतदारांची संख्या ३० टक्क्यांहून अधिक आहे. हे लक्षात घेऊन प्रत्येक विधानसभेत पाच हजार मोदीमित्र बनवण्याचं लक्ष्य पक्षानं ठेवलं आहे. या पाश्चर्मूसीवर उत्तर प्रदेशच्या देवबंदमध्ये भाजपच्या पराभव झाला होता. या लोकसभा मतदारसंघात मुस्लिम मतदारांची संख्या ३० टक्क्यांहून अधिक आहे. त्यासाठी प्रत्येक विधानसभेत पाच हजार मोदीमित्र बनवण्याचं लक्ष्य भाजपनं ठेवलं आहे. भाजप अल्पसंख्याक मोर्चाच्या वरीतेनं या कार्यक्रमासाठी देशभरातील ६५ लोकसभा मतदारसंघात निवडण्यात आले आहेत. दहारे राज्यं आणि एका केंद्रशासित प्रदेशात लोकसभेच्या या जागांवर आहेत. उत्तर प्रदेशातून प्रचारात सुरु करण्यामागचं कारण म्हणजे राज्यात अल्पसंख्याक समुदायांची संख्या सर्वाधिक आहे आणि लोकसभेच्या जागांच्या बाबतीतही उत्तर प्रदेश आघाडीवर आहे. पंतप्रधान मोदीच्या नेतृत्वाखाली पसमांदार मुस्लिम भाजपमध्ये प्रवेश करत आहेत. भाजपची गरीब कल्याण योजना ही जनसामान्यांशी निगडीत आहे.

हिमाचल प्रदेश आणि कर्नाटक मधील विजयानं उत्साही झालेली कॅग्रेस जोरदारपुनरागमन करताना दिसत आहे त्याचबोरावर जे पक्ष काही काळ्यांग्रेड ओल्ड पाटीकडं लक्ष देत नव्हते, तेही कॅग्रेसच्या जवळजाण्याचा प्रयत्न करत आहेत. दुसरीकडं, गेल्या दोन राज्यांतील पराभवातून धडा घेत भाजपनं नवी रणनीती आखण्यास सुरुवात केली आहे. या अंतर्गत ते पुन्हा एकदा २०१४ आणि २०१९ ची पुनरावृत्ती करण्याचा प्रयत्न करत आहेत. भाजपनं कॅग्रेसशी थेट स्पर्धात असलेल्या १९९ जागांसाठी रणनीती आखण्यास सुरुवात केली आहे. उत्तर भारतातील दोनशे जागांवर भाजप-कॅग्रेसची थेट लढत आहे, त्या जागांनांवर भाजपनं लक्ष्य केलं आहे. तिथेप्रदेशिक पक्ष नाहीत. त्यात मध्य प्रदेशातील २९, कर्नाटकातील २८, राजस्थानमधील २५, छत्तीसगढ मधील २५, आसाममधील ११, हरियाणामधील १०, हिमाचलमधील ४, गुजरातमधील ५, उत्तराखण्डमधील २, गोवा-२, अरुणाचलमधील २, मणिपूरमधील २, अंदमानमध्ये निकोबारमधील १ जागा,

२०१४ मध्ये भाजपनं या दोनशे जागांपैकी १६८ जागा जिंकल्या होत्या आणि कांग्रेसनं २५ जागा जिंकल्या होत्या, तर २०१९ मध्ये भाजपला १७८ आणि कांग्रेसला १६ जागा जिंकण्यात यश आलं होतं. या जागा मिळवण्यासाठी भाजप आणि कांग्रेस स्वतःला प्रबल करण्याचा प्रयत्न करत आहेत, कारण येथील विजय त्यांना थेट दिल्लीत सत्तेवर घेऊन जाईल. अजूनही प्रादेशिक पक्ष कांग्रेससी वाटावाटी करण्याच्या प्रयत्नात असून, कांग्रेसला भाजपच्या विरोधात आघाडी करायची आहे; मात्र प्रादेशिक पक्ष काय भूमिका घेतात, त्यावर यश अवलंबून आहे. २०२४ मध्ये लोकसभा निवडणुकीचं चित्र काय असेल हे सांगणं खूप घाईचं आहे; परंतु निवडणुकीच्या तयारीत गुंतलेले पक्ष आधीच त्यांच्या रणनीतीचा विचार करत आहेत. २०२४ मध्ये लोकसभा निवडणूक जिंकण्याची हॅटट्रिक करण्यासाठी ह्याएनडीएलमधील जुन्या मित्रपक्षांना सोबत घेण्याच्या हालचाली भाजपनं सुरु केल्या आहेत. उत्तर प्रदेशात ओमप्रकाश राजभर यांच्या सुभासपा पक्षानं भाजपबोरव युती केली आहे. बिठारमध्ये चिराग पासवान यांच्यासोबत भाजपनं युती केली आहे. संयुक्त जनता दलातून वेगळे झालले उपेंद्र कुशवाहा आणि जीतनराम मांझी यांनी युती केली आहे.

शेतकरी आंदोलनाच्या मुद्यावरून भाजप-शिरोमणी अकाली दल युती तुटली. त्याचा फटका पंजाब विधानसभा निवडणुकीत दोन्ही राजकीय पक्षांना बसला. त्यामुळंच पुन्हा एकदा अकाली दलाला सोबत घेण्याची भाजपची तयारी सुरु झाली आहे. महाराष्ट्रात शिवसेना (सिंदे)-भाजप-राष्ट्रवादी (अजित पवार गट) विधानसभा निवडणुका एकत्र लढवणार असल्याची घोषणा करण्यात आली आहे. नुकत्याच झालेल्या कर्नाटक विधानसभा निवडणुकीत भाजपचा दारूण पराभव झाला. त्यानंतर आता लोकसभा निवडणुकीसाठी कोणताही राजकीय धोका पत्करण्याची भाजपची इच्छा नाही. त्यामुळंच

रादर तयारी सुरु केली हे. सत्ताधारी भारतीय जनता पाला विजयासाठी कोणतीही गर सोडायची नाही. मतदारांना कर्पित करण्यासाठी पक्ष ता ह्यसोशल मीडियाहळीही त घेणार आहे. याबाबत नीती आखण्यात आली हे. ह्यसोशल मीडियाहळच्या यमातून देशभरातील ३० टक्के कांपर्यंत आपलं काम, धोरण इण योजना पोहोचवण्याचं द्य भाजपनं ठेवलं आहे. जपच्या या योजनेतर्फ उत्तर शमध्ये कांग्रेस नेते राहुल यांनी आणि समाजवादी पक्षाचे यक्ष आणि माजी मुख्यमंत्री खेलेश यादव यांना लक्ष्य ठं जाणार आहे. भाजप अशा इच्यांना आपल्या ह्यसोशल डेया टीमहमध्ये समाविष्ट याचा प्रयत्न करेल, ज्यांचं वटर, फेसबुक, इन्स्टाग्राम इण यूट्यूबवर एक लाख २० हजार सबक्राइबर्स हेत. भाजप ह्यसोशल मीडियाहळचा वापर करून कसभेच्या ३० टक्के जागांची वडण्यूक समीकरण प्रभावित यण्याचा प्रयत्न करत आहे. तोशल मीडियाहळचा वापर करून भाजपला देशभरातील कसभेच्या ५४३ पैकी १६३ यांवर निकाल आपल्या बाजून लालायचा आहे. ह्यसोशल डेया टीमहू तीन स्तरावर आर केली जाणार आहे. प्रथम, येक लोकसभा स्तरावर एक नंत्रक, एक सहसंयोजक इण १० सदस्य असतील. रं म्हणजे, प्रत्येक विधानसभा रावर एक निमंत्रक, एक संयोजक आणि पाच सदस्य पसतील. प्रत्येक विभागीय रावर तिसरी टीम तयार केली ईल. त्यात एक समन्वयक, ५ सह-समन्वयक आणि य सदस्य असतील. हे पथक यस्तरावर अहवाल देतील. माध्यमातून विरोधकांच्या फक्कं खंडन करण्याचं काम करेल. यासोबतच हा तोशल मीडियाहळ राज्य आणि ५ सरकारचं यश लोकांपर्यंत आचवण्यातही मदत करतो. योबतच कांग्रेस सरकारच्या झाले भ्रातृचार आणि नेयमितता यावरही प्रकाश

भाग वरखडे

विरोधी पक्षांचा कांग्रेसकडं पाहण्याचा दृष्टिकोनही बदलला आहे. त्यामुळे जागावाटपाची चर्चा सुरु राहावी; पण या वर्षी होणाऱ्या पाच राज्यांच्या विधानसभा निवडणुकांनंतरच अंतिम निर्णय घ्यावा, असं कांग्रेसला वाटत. मिळोराम, राजस्थान, मध्य प्रदेश, छत्तीसगढ आणि तेलंगणामध्ये लोकसभा निवडणुकीपूर्वी विधानसभा निवडणुका होणार आहे त. कांग्रेसला जागा वाटपाची घाई झालेली दिसत नाही. हैदरबादमध्ये झालेल्या कांग्रेस कायरकरिणीच्या बैठकीत जागावाटपाच्या सूत्रावर चर्चा झाली. त्यानंतर पाच राज्यांच्या विधानसभा निवडणुकांचे निकाल येईपर्यंत पक्षानं वाट पाहायची, असं ठरलं. कांग्रेसला जागावाटपावर वर्चस्व हवं आहे. या आधीही लोकसभेच्या ३५० जागांवर निवडणूक लढवण्याचा कांग्रेसचा झारदा उघड झाला होता. तथापि, विरोधी आघाडीतील पक्ष त्यांना इतक्या जागा देण्याच्या मनस्थितीत नाहीत, विशेषत: आम आदमी पक्ष (आप) आणि तुणमूल कांग्रेस (टीएमसी). ममता बँनजी यांनी अनेक प्रसंगी आपल्या भावना व्यक्त केल्या आहेत, की ज्या राज्यांमध्ये पक्ष टक्क्यांचा फरक राहील. यावरून असं म्हणता येईल, की गेल्या निवडणुकीनुसार २०२४ च्या निवडणुकीत ह्याणंडीएहू आणि हाइडियाळ आघाडीची स्पर्धा होऊ शकते; परंतु एवढं सारं होऊनही कांग्रेसच्या जागांची संख्या तिहेरी आकडा पार करू शकत नाही. कांग्रेसच्या जागांमध्ये फार तर २०-२५ ची भर पटू शकते. विरोधकाच्या आघाडीला दोनशेच्या आतच जागा मिळतील, असा अंदाज विविध पाहण्यांनी व्यक्त केला आहे. भाजप जरी साडेतीनशे जागा मिळण्याचा दावा केला असला, तरी त्याच्या जागांची संख्या कमी होऊ शकते. तीनशेच्या आत जागा भाजपला मिळतील. महाराष्ट्र, बिहार, पश्चिम बंगल या राज्यांत भाजपला मोठा फटका बसू शकतो. दक्षिण भारतात विस्ताराची संधी कमी आहे, तर उत्तर भारतात भाजपची सवोत्तम कामगिरी झाली आहे. तिथं विस्ताराला मर्यादा आहेत. निवडणुकी अगोदर घरगुती गेसच्या किंमती कमी करण्यात आल्या आहेत. आता इंधनाच्या किंमती कमी होण्याची शक्यता आहे. मोफत रेशन योजनेला मुदतवाढ दिली जाण्याची शक्यता आहे.

